

ALUMNI BOARD

‘Wij willen een brug zijn tussen de alumni en de nieuwe generatie More-studenten’

Afgelopen zomer stelde de Stichting Thomas More een alumni board van 9 leden in. Inmiddels is deze raad van jonge mensen actief. Aan de voorzitter, Thieme Stap, de vraag wat de board als haar opdracht ziet en hoe zij hier aan werkt.

In deze gekke zomer is de alumni-board van de Stichting begonnen. Het doel van deze board is om de waarde die aanwezig is bij de inmiddels honderden alumni van deze Stichting te her- en erkennen. Het stichtingsbestuur wil deze ervaring en kennis in de nabije toekomst graag dichterbij de Stichting betrekken.

Voor onszelf, als onderdelen van deze board, is de opdracht in feite om iets terug te geven: we hebben als studenten bij deze Stichting veel geleerd en kijken met warme gevoelens terug op onze ervaringen. We hopen vanuit deze grond dan ook een brug te zijn tussen de alumni en de nieuwe generatie More-studenten.

We hebben eind augustus ons eerste advies uitgebracht aan het stichtingsbestuur. Dit soort adviezen kunnen over van alles gaan. Zo hebben we het reeds gehad over de versterking van het studieprogramma van de Stichting, met name de privatissima-colleges en de werving, maar gaan we ook kijken hoe we onze alumni nog nauwer kunnen betrekken en betrokken houden.

We komen tot deze adviezen door ons af te vragen: Wat werkt wel, wat werkt niet? Wat kunnen we versterken, of hoe

zou het er anders uit kunnen zien? We rapporteren onze bevindingen aan het bestuur. Als voorzitter van deze board heb ik een adviserende rol in het stichtingsbestuur, en licht ik onze adviezen toe.

Warm hart voor de Stichting

In de eerste sessie waarin we als board bij elkaar kwamen, hebben we uitgebreid stilgestaan bij onze motivaties. Daarin kwam naar voren dat we een gemêleerde groep zijn: zo is er bij de loting van de kandidaten gelet op een verdeling tussen vrouwen, mannen, katholieken en andere geloofsovertuigingen, maar ook in welke jaren we het studieprogramma hebben gevolgd. Natuurlijk zijn er daarnaast ook verschillende studie- en werkachtergronden aanwezig. Deze combinatie en variatie – zo hebben we al kunnen ervaren – genereert een enorme denkkraft! Het is die rijkdom, denk ik, die leidt tot breed verwoorde, goed gefundeerde, maar ook echt innovatieve adviezen. Daarbij komt dat deze verschillen en de onderwerpen die aan bod komen, leiden tot goede en leuke

Thieme Stap (foto: Ted van Aanholt)

gesprekken. Een ieder draagt om zijn of haar eigen beweegredenen deze Stichting een warm hart toe. We vinden elkaar dan ook vooral in dat feit: we willen allemaal iets teruggeven aan de Stichting.

Tot slot

Mochten er alumni of huidige studenten zijn die ideeën hebben of onderwerpen willen inbrengen, schroom niet contact op te nemen via mijn e-mailadres: thieme.stap@radboudumc.nl.

Thieme Stap

Webinar Te Velde (foto: Roy Lazet)

Hoop en vertrouwen in coronatijd

In maart 2020 werd het langzaam maar zeker duidelijk: de Romereis, onderdeel van het studieprogramma van Stichting Thomas More, kon niet doorgaan en werd verplaatst naar het najaar. Begin september moesten we de 30 studenten die hadden deelgenomen aan de huiskamercolleges opnieuw teleurstellen. Om toch met hen in verbinding te blijven, stelden we de studenten voor om elkaar tweemaal digitaal te treffen. Aan de studenten werd vooraf een pakketje toegestuurd om zelf koekjes te bakken en te nuttigen tijdens de eerste zoom-ontmoeting. Vóór de tweede ontmoeting viel bij hen een pakketje soep van de Verspillingsfabriek in de bus. Het werden hartelijke en boeiende zoom-momenten. Op vrijdag 16 oktober jl. leidde prof. dr. Rudi te Velde de gesprekken in met een reflectie over *waarheid, autoriteit en vertrouwen* (zie bijlage bij deze More). In een tweede webinar, 4 november, ging prof. dr. Erik Borgman met de scholars in gesprek over het thema *hoop, illusie of genade?* Beide inleidingen gaven aanleiding om

ook in tijden van onzekerheid en teleurstelling na te denken over ieders eigen positie en houding. Van inspiratie daarbij was een gedachte van de Tsjechische theoloog en filosoof Halík:

Hoop is als een kier waardoor een straal van licht van de toekomst in het heden valt. Tegelijkertijd maakt hoop het ons mogelijk het verleden 'in een ander licht' te zien. [...]. Hoop is als een kier waardoor wij ook op de deprimerendste momenten van het heden een vleugje toekomst kunnen inademen. (Tomáš Halík, *Niet zonder hoop* (2009), 116)

Dankzij onze financiers kunnen de scholars die dit jaar de reis naar Rome zijn misgelopen bij de eerste mogelijkheid alsnog mee naar Rome, in de hoop en met het vertrouwen dat er andere tijden aanbreken.

Carlien Geelkerken
Directeur Stichting Thomas More

Attentie: gewijzigd bankrekeningnummer

Het bankrekeningnummer NL18 FVLB 0225 1806 34 van Stichting Thomas More is vervallen. We verzoeken u vriendelijk vanaf heden uw gift over te maken op: NL03 RABO 0344 8952 38.

Doneren is ook mogelijk via de website van Stichting Thomas More: <https://www.thomasmore.nl/doneren/donatieformulier.html>

De waarheid is nooit zomaar beschikbaar

door Rudi te Velde

Wat is waarheid? Nepnieuws, medianieuws, informatie van de overheid, informatie via internet... We worden ermee overspoeld. Wat geloven we en welke pijlers hebben we om onze oordeelvorming op te baseren?

Rudi te Velde is namens de Stichting Thomas More bijzonder hoogleraar 'Wijsbegeerte van Thomas van Aquino in relatie tot het hedendaagse denken' aan Tilburg University.

Waarheid en autoriteit staan in een lastige verhouding tot elkaar. Waarheid, zo lijkt het, verdraagt maar moeilijk autoriteit. De interesse in waarheid veronderstelt vrijheid, dus het vermogen om zich louter en alleen te laten leiden door die waarheidsinteresse, en niet door bijvoorbeeld belangen van geldschieters of het prestige van je baas. Een journalist, een wetenschapper, ja iedereen die geïnteresseerd is in kennis, moet vrij kunnen zijn om zich louter door die interesse te laten leiden.

Toch hoeven we autoriteit niet alleen te benaderen vanuit een antiautoritaire reflex. Autoriteit kan ook te maken hebben met gezaghebbend zijn. Een instelling, een krant, een persoon, kan gezaghebbend zijn, wat een reden is om er vertrouwen in te hebben. Er is een groot verschil tussen een berichtje dat je zomaar ergens op internet opvangt of een nieuwsbericht dat je leest in een kwaliteitskrant. Je bent eerder geneigd, en met reden, om de kwaliteitskrant te vertrouwen dan een onbekende nieuws-site. Tegelijk zien we dat dit vertrouwen voor velen niet meer vanzelf spreekt. In toenemende mate zien we dat mensen wantrouwen hebben in de experts en in het bestuur. Men vermoedt dat er feiten achtergehouden worden, dat de waarheid niet aan het licht komt vanwege allerlei belangen van de elite, de farmaceutische industrie, enzovoort.

Complotdenken floreert als nooit tevoren, als het gaat om vaccinatie, 5G, Corona, e.d. Kunnen wij de waarheid die ons door de media wordt voorgehouden nog vertrouwen?

Waarheidscrisis of vertrouwenscrisis?

Maar het probleem is breder. Je kunt je afvragen of de idee van waarheid zelf ook niet een probleem heeft. Geloven wij nog in de waarheid of is het met waarheid gesteld als met een grabbelton

Heeft internet ons vertrouwen in waarheid aangetast?

waarin ieder wel iets van zijn of haar gading kan vinden, jouw versie van de waarheid. Met die grabbelton wordt dan het world wide web bedoeld, die gigantische dataverzameling waar we via

browsers toegang toe hebben. Is het misschien zo dat het internet ons vertrouwen in waarheid heeft aangetast? Is de waarheid in de digitale grabbelton verbrokken geraakt en nauwelijks meer te onderscheiden van haar tegendeel.

Wat is er met de waarheid gebeurd? Verkeert waarheid in onze tijd in een crisis? Dat heb ik een tijdje gedacht, maar ik weet niet of het waar is. Je moet ook constateren dat de gedachte van waarheid nog onverminderd krachtig is. Niemand wil bedrogen worden of beschuldigd worden van nepnieuws. De waarheid kun je niet bekritisieren dan in naam van de waarheid.

Dus is er wel sprake van een waarheidscrisis in onze tijd? Of eerder een vertrouwenscrisis? En wijst wellicht die vertrouwenscrisis op een crisis van het gezaghebbende? Denk aan de wetenschap, aan de traditionele media, aan de

Rudi te Velde (foto: Roy Lazet)

politiek, de rechtelijke macht, de politie, de instituties, alles wat optreedt met een zeker gezag, dat afhankelijk is van de erkenning door het publiek.

Maar waarom wordt het respect voor waarheid losgekoppeld van respect en erkenning van deskundigheid, deskundigheid die inspanning en moeite heeft gekost, en niet te verkrijgen is door snel je eigen waarheid bijeen te gooien?

Waarheid als verlangen

Plato benadrukt ook dat waarheid niet iets is wat je makkelijk in bezit kunt nemen. Je verhoudt je ertoe in een deemoedige erkenning dat je er nog niet bent, namelijk als voorwerp van verlangen. Als zodanig is waarheid afwezig, is er nog niet, en tegelijk ook op een bepaalde manier aanwezig, je hebt er al enigszins weet van. Dit brengt uitstel, geduld, opschorting van een directe bevrediging met zich mee. Studeren houdt in te erkennen dat je er nog niet bent, uitstel, natuurlijk niet in de zin van opschorting van de inspanning, maar de inspanning van de studie moet uitstel kunnen verdragen, want je bent er nooit in één keer.

Er is een mooie tekst van Augustinus, die precies gaat over dit uitstel en de betekenis van het zoeken naar waarheid, en wat de betekenis van autoriteit kan zijn bij dit zoeken.

Complotdenken getuigt van een gebrek aan oordeelkundigheid.

“Wat ook de aard van de menselijke wijsheid moge zijn, ik zie in dat ik haar nog niet heb gevat. Maar hoewel ik nu in mijn 33ste jaar ben, hoeft ik lijkt me niet te wanhopigen haar ooit te vinden. (...) Voor iedereen is het buiten twijfel dat we door een dubbele drang voortgestuwd worden in het leren, nl. door autoriteit en rede. Voor mij staat vast vanaf nu nimmer af te wijken van de autoriteit van Christus, want ik vind er geen die meer gewicht heeft. Maar wat met grote fijnzinnigheid van de rede onderzocht moet worden, daarvoor kan ik naar mijn overtuiging bij de Platonici dingen

vinden die niet tegengesteld zijn aan ons geloof.”

Wat mij in deze tekst aanspreekt is allereerst de eerlijke erkenning van Augustinus de wijsheid nog niet te bezitten, maar ook vertrouwen en hoop het verlangde inzicht ooit te zullen vinden. Vertrouwen dat het streven zinvol is, ook al confronteert het streven jou in eerste instantie met afwezigheid.

Autoriteit en je eigen verstand

Dan die dubbele drang die ons doet voortgaan, autoriteit en rede. Daar hebben we die twee in één adem, ze zijn alle twee van belang. Geen autoriteit zonder rede, zonder het kritisch onderzoeken met je eigen verstand, want dat leidt tot slaafse onderwerping. Maar ook niet een leven uitsluitend gebaseerd op de rede: want rede betekent zoeken, onderzoeken, nadenken, beseffen dat je iets nog niet volledig begrijpt, niet alle kennis tot je beschikking hebt, en dat betekent vertrouwen hebben in de onderneming van het zoeken naar waarheid, en dus ook vertrouwen hebben in de mensen die spreken met gezag en je kunnen gidsen in deze zoektocht.

Een groot probleem in onze tijd, als het gaat om alle informatie die dagelijks op ons afkomt via sociale media en nieuwssites, is hoe te oordelen en te onderscheiden tussen rijp en groen, betrouwbaar – niet betrouwbaar, gefundeerd – ongefundeerd. Daar waar we in ons eentje achter ons scherm zitten en voortdurend bloot staan aan nieuws, informatie en meningen, is het moeilijk om ons te beschermen tegen de verleiding van het complotdenken.

Oordeelsvermogen

Complotdenken wordt gevoed door wantrouwen in de zogenaamde autoriteiten, waar we ons om wat voor reden niet mee verbonden weten. Complotdenken getuigt van een gebrek aan oordeelkundigheid. Zo'n oordeelsvermogen komt niet aanwaaien. Het komt aan op:

1. oefening, inspanning, geduld
2. samenspraak met anderen
3. vertrouwen in autoriteit.

Als het gaat om het gezaghebbende, en binnen het kader hiervan oordeelkundigheid oefenen, dan is de idee van een gemeenschap essentieel. Toebehooren tot een gemeenschap betekent de mogelijkheid te hebben van discussie, uitwisselen van ervaringen, je oordeel vormen en scherpen aan de kritiek van de ander, samen leren en zo ook erachter komen wat belangrijk is en wat minder belangrijk is. Ik benadruk dit punt omdat ik denk dat het internet ons eenzaam maakt. Je moet je kunnen identificeren met een gemeenschap en haar waarden, om daarbinnen op zoek te kunnen gaan, kritisch en in overleg met anderen, naar betekenis en waarheid.

*De gerichtheid op waarheid houdt
altijd een zoeken in, en dus
de bereidheid om wat je gevonden
hebt te toetsen aan anderen.*

Als je alleen het internet hebt en zo je contact met de wereld gestalte geeft, dan bestaat het gevaar dat je elkaar eenzijdig versterkt in je opinies, hetgeen kan uitmonden in vooringenomenheid. Een gemeenschap moet in staat zijn een openheid voor waarheid te cultiveren en haar leden daarin te engageren. Als ik spreek van openheid voor waarheid, dan bedoel ik dat de gerichtheid op waarheid altijd een zoeken inhoudt, en dus de bereidheid om wat je gevonden hebt te toetsen aan anderen. De waarheid is nooit zonder meer beschikbaar.

Stilstand of nieuwe kansen?

Een bijzondere tijd. Dat hoor je vaak in deze maanden. Net als universiteiten en kerken worstelt ook de Stichting Thomas More met het dilemma dat enerzijds de urgentie van ‘ons verhaal’ meer dan ooit actueel is en anderzijds met beperkingen om inhoud te geven aan waar we voor staan.

“Traditie is het doorgeven van het vuur; niet het staren in de as”.

Gustav Mahler

Tegelijk is de coronatijd een tijd met meer ruimte voor reflectie. Voor onze Stichting betreft dat dan niet zozeer het nadenken over de korte termijn (dat blijft gezien de onzekerheden lastig), maar meer een tijd om het fundament te leggen voor een sterke toekomst. Een toekomst waarin wij onder meer ons studieprogramma willen uitbreiden

naar 60 studenten per jaar. Een toekomst waarin we een nieuw fellowship-programma gaan ontwikkelen specifiek voor jonge academici in de overgang van studie naar het ‘werkende’ leven. Een toekomst ook waarin we het netwerk van hoogleraren en alumni van onze programma’s gaan versterken.

Traditie: vuur doorgeven

De basis is er: de vragen van studenten en jonge professionals. Indringende vragen; vragen naar de ‘grammatica’ van de katholieke intellectuele traditie, om Erik Borgman te parafraseren. De huidige generatie studenten is opgegroeid zonder verplichting van Kerk en kerkelijke leer, maar ook zonder geloofstrauma’s van hun (groot-)ouders. Zij staan open voor een gemeenschappelijk verhaal en het besef dat traditie alleen maar verder kan als ze vernieuwt. Zij hebben weinig of geen kennis meer van de katholieke (intellectuele) traditie, maar zij zijn en blijven wel nieuwsgierig.

De coronacrisis leidt ertoe dat de vragen van jonge mensen om oriëntatie indringender gesteld worden. Voor de Stichting Thomas More een versterkte kans om haar meer dan 100 jaar oude doelstelling verder invulling te geven. Dit vanuit de overtuiging dat een bijdrage van de katholieke traditie in het hedendaagse debat over zingeving, richting en perspectief in de complexe en onzekere wereld waarin wij leven, uiterst relevant is. En dat is ze omdat ze principieel en radicaal is; midden in het leven staat, en verankerd is in het denken van vele generaties. Maar het blijft zoeken naar een taal die verstaanbaar is ook voor de jonge mens.

Wim Kremer
Voorzitter bestuur
Stichting Thomas More

Paul van den Biggelaar (1929–2020)

Op 28 juni j.l. overleed op 91-jarige leeftijd Paul van den Biggelaar, oud-directeur van de Radboudstichting. Al was hij reeds decennia weg als directeur, hij bleef de ontwikkelingen van de Stichting met bijzondere aandacht volgen. Na jarenlang werkzaam te zijn geweest in de uitgeverij, trad hij in 1979 in dienst van de Radboudstichting. Op energieke wijze gaf hij tot 1987 vorm aan de transformatie die de Radboudstichting nodig had. Van een organisatie die in het begin van de vorige eeuw was opgericht om het hoger onderwijs in Nederland op katholieke grondslag te bevorderen, maakte hij een onderwijsfonds dat katholieke leerstoelen financierde aan de niet-katholieke instellingen voor hoger onderwijs. Daarmee maakte hij de Radboudstichting en haar boodschap opnieuw relevant in een ontzuilend Nederland: nieuwe studentengeneraties kregen om de kans om buiten hun vakstudie kennis te maken met de waarde en actualiteit van het christelijk gedachtengoed.

Paul van Velthoven, donateur

Wachten en waken

Veel mensen zijn het wachten moe. Ze zijn de beperkingen van de coronacrisis beu en zien er naar uit dat alles weer normaal wordt. Wachten, dat woord impliceert dat iets belangrijks afwezig is, dat de presentie ervan vertraagd of verhinderd wordt. De vraag is *wanneer* of zelfs *of* het komt. Maar die vraag kan ook anders gesteld worden. Dat lees ik bij twee Joodse vrouwen, beiden filosoof en uiteindelijk zeer religieus, Edith Stein en Simone Weil. Datgene, zo stellen zij, wat ten diepste verwacht wordt, is hier en nu aanwezig. De vraag luidt dan: wat vergt het om die aanwezigheid te zien? Hoe wordt wachten waken?

Edith Stein beschrijft in haar belangrijkste wijsgerig werk *Endliches und ewiges Sein* het menselijk bestaan als kwetsbaar, eindig, vluchtig en onzeker, zoals Heidegger dat eerder had gedaan. Bij hem leidt dat tot een karakterisering van het bestaan als angst en zorg. Zo niet bij haar. Intussen vertrouwd met het thomistische denken ziet zij het onzekere menselijk leven, steeds op de rand van niet-zijn, toch ten diepste gedragen door de volheid van een eeuwig Zijn, God voor haar. Die volheid is aanwezig, aantrekbaar op je eigen persoonlijke levensweg. Het eeuwige Zijn verweeft zich met je eigen diepste zelf, met wie je in Gods ogen bent. Je moet alleen verder durven kijken dan waar het wankele bestaan de blik dreigt te blokkeren. Dat kan alleen door het wankele echt aan te gaan en daarin te ontdekken waar het op aan komt en wat te vertrouwen is. Voor haar is dat uiteindelijk dat zij het kruis niet uit de weg gaat.

Simone Weil, die zich gegrepen weet door de kwetsbaarheid en schoonheid van de katholieke spiritualiteit, heeft het in het begin van haar *Geestelijke autobiografie* (in haar *Wachten op God*) over de zuivere onbetwistbare waarheid. Die is persoonlijk en bepalend voor het welslagen van het leven. Eerst heeft ze gedacht dat die waarheid pas bij iemands sterven helder zou worden, of eerder als je heel geniaal bent. Later beseft ze dat die waarheid zich voor elk mens laat zien en aanraken. Als je er maar naar verlangt, wordt ze je gegeven, als de zin van je leven, juist in tegenslag en ziekte. Zij weet daar alles van.

Eeuwig Zijn, zuivere waarheid: grote woorden maar wat is dat in deze tijd van wachten? Beide vrouwen spreken juist in een context van onzekerheid over iets wat houvast biedt. Ik lees dat eeuwig Zijn als de ervaring van er-mogen-zijn, gegund-zijn: genade in geloofstaal. En wie of wat gunt is aanwezig, niet inzoombaar maar verborgen, Geheim dat onze God is. Wat deze vrouwen zien als eeuwig Zijn of zuivere waarheid ervaren ze als indringend nabij. Dat rijmt op de aloude traditie dat mensen beeld van God zijn. Niet een statisch onveranderlijk beeld, evenmin als de zuivere waarheid onveranderlijk is. Beeld Gods zijn is interactief met alles wat wij in ons persoonlijk leven meemaken. Wie wij zijn en worden, daarin is God aanwezig, verborgen én perspectief biedend. De momenten van vreugde en verdriet, van slagen en mislukken mogen gezien worden als gestalte van er-mogen-zijn, én van de achterkant daarvan: Ik-zal-er-zijn (Ex.3,14). Voor wie dit probeert te zien is wachten waken.

Frans Maas
Oud-bijzonder hoogleraar
Stichting Thomas More

COLOFON

More is een uitgave van Stichting Thomas More en wordt toegezonden aan donateurs en belangstellenden. Voor het aanvragen een gratis abonnement kunt u een bericht sturen naar het secretariaat: info@thomasmore.nl.

Stichting Thomas More, voorheen Radboudstichting, vormt een netwerk van op mens en maatschappij betrokken hoger opgeleiden: kritisch reflecterende mannen en vrouwen die boven de horizon van hun studie en beroep weten uit te stijgen.

Velen in het netwerk weten zich gesteund door de rijke en veelkleurige katholieke traditie, die hen helpt bij het scherp stellen van de fundamentele vragen waarmee zij in hun persoonlijk, professioneel en maatschappelijk leven worden geconfronteerd.

Stichting Thomas More heeft de ANBI-status, d.w.z. is een Algemeen Nut Beogende Instelling. Voor haar activiteiten is zij geheel afhankelijk van bijdragen en schenkingen van particulieren en organisaties. Ook u kunt ons helpen en dat kan op een voor u fiscaal aantrekkelijke manier. Kijk voor meer informatie op onze website.

Adres	Van der Does de Willeboissingel 12 5211 CB 's-Hertogenbosch
Telefoon	073 – 657 90 17
Internetadres	www.thomasmore.nl
E-mail	info@thomasmore.nl
IBAN	NL03 RABO 0344 8952 38, t.n.v. Stichting Thomas More
BIC code	RABONL2U
Redactie	Michel Bronzwaer Inge Merks
Druk en ontwerp	Dekkers van Gerwen

De in deze nieuwsbrief weergegeven meningen zijn die van de auteurs en vallen niet noodzakelijk samen met de standpunten van Stichting Thomas More

Dit drukwerk is gecertificeerd voor de gebruikte materialen, recyclebaarheid en productie karakteristieken.
www.c2ccertified.org

Infinite Paper Product
www.dekkersvangerwen.nl